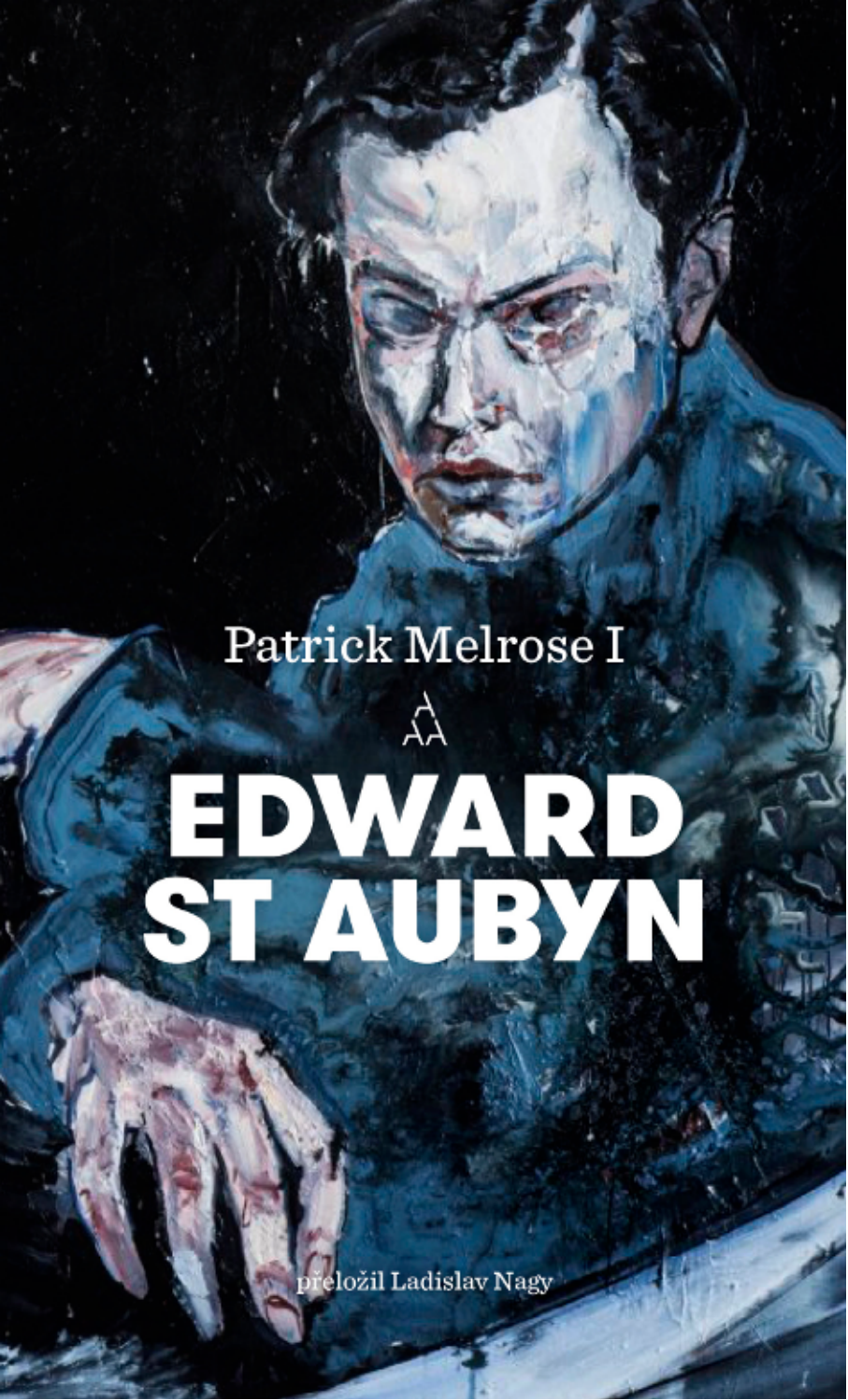
Patrick Melrose I
EDWARD ST AUBYN
přeložil Ladislav Nagy

edice angloamerických autorů
ARGO

Ukázka elektronické knihy

Patrick Melrose I

Edward St Aubyn

Patrick Melrose I

EDWARD ST AUBYN

přeložil Ladislav Nagy

Překlad byl podpořen stipendiem MK ČR.

Edici angloamerických autorů řídí Petr Onufer

Czech edition © ARGO, 2019
NEVER MIND © Edward St Aubyn 1992, 1998
BAD NEWS © Edward St Aubyn 1992, 1998
SOME HOPE © Edward St Aubyn 1992, 1994, 1998
Translation © Ladislav Nagy, 2018
ISBN 978-80-257-2784-3 (váz.)
ISBN 978-80-257-3089-8 (e-kniha)

Ukázka elektronické knihy

NA TOM NESEJDE

Pro Anu

1

S náručí prádla, které vyžehlila předchozího večera, scházela Yvette v půl osmé ráno po příjezdové cestě k domu. Sandál lehce pleskl a ona sevřela prsty u nohou, aby jí nespadl. Vinou prasklého řemínku kráčela po vyježděné kamenité cestě nejistě. Za zídkou, pod řadou cypřišů lemující příjezdovou cestu, uviděla v zahradě stát doktora.

Měl na sobě modrý župan a dokonce už i sluneční brýle, ačkoli zářijové slunce dosud nestačilo vystoupat nad vápencovou horu, v ruce držel hadici a mířil silným proudem vody na zástup mravenců hemžících se mu ve štěrku u nohou. Měl na to zavedenou techniku: nechá přeživší na mokrých kamínčích chvíli bojovat, dovolí jim vydobýt si na okamžik ztracenou důstojnost, načež je opět zahltí přívalem vody. Volnou rukou si vyndal z úst doutník, jehož dým stoupal v hnědošedých vlnkách a halil vystouplé čelo. Palcem zúžil proud vody, aby účinněji udeřil na jednoho mravence, na jehož záhubě mu záleželo nejvíc.

Yvette stačilo projít kolem fíkovníku a hned mohla zmizet v domě, aniž by si dr. Melrose povšiml, že už přijela. Měl ve zvyku na ni zavolat, aniž by vzhlédl, a to zrovna když si myslela, že je zcela skrytá za stromem. Včera s ní mluvil tak dlouho, až jí z toho zemdlévaly ruce, leč ne zas tak dlouho, aby prádlo upustila. Takové věci dokázal odhadnout velice přesně. Začal tím, že se jí s přehnaným respektem ke znalostem rodné Provence začal vyptávat na mistrál. V okamžiku, kdy projevil laskavý zájem o práci syna v přístavu, se jí bolest rozšířila do ramen a začala vystřelovat ke krku. Byla odhodlána vytrvat, dokonce i tehdy,

když se začal vyptávat na bolesti zad jejího muže a zda by mu během sklizně neměli zabránit jezdit traktorem. Dnes na ni ale nezavolal obvyklým *„Bonjour, chère Yvette“*, čímž zpravidla tyto ranní rozhovory začínaly, a tak prošla pod nízkými větvemi fíkovníku do domu.

Zámek, jak Yvette nazývala stavení, jež Melrose označoval za starý selský dům, byl postaven ve svahu, takže příjezdová cesta byla v úrovni horního patra. Po straně domu vedlo široké schodiště na terasu před obývacím pokojem.

Další schodiště lemovalo dům z druhé strany a vedlo k malé kapli, teď využívané jako přístřešek pro popelnice. V zimě stružkou ze svahu zurčela voda zpomalovaná systémem nádržek, ale v tomhle ročním období se stružka vedoucí kolem fíkovníku odmlčela, ucpaná a poskvrněná zmačkanými a potrhanými fíkovými listy.

Yvette vešla do tmavé místnosti s vysokým stropem a položila prádlo na zem. Rozsvítila a začala kupu třídit na ručníky, ložní prádlo, prostěradla a ubrusy. V místnosti bylo deset vysokých prádelníků plných úhledně složeného prádla, z něhož se teď žádné nepoužívalo. Yvette občas prádelníky otvírala a kochala se pohledem na tu chráněnou sbírku. Některé ubrusy zdobily vyšívané vavřínové větvičky a hrozny, které ale byly vidět jen z určitého úhlu. Přejela vždy prstem po monogramech vyšitých na vyžehleném ložním prádle, po korunkách obepínajících písmeno „V“ v rohu ubrousků. Nejraději měla jednorožce tyčícího se nad stuhou cizích slov na těch úplně nejstarších prostěradlech, ta se však nikdy nepoužívala, neboť paní Melroseová trvala na tom, aby Yvette brala stále dokola obyčejné prádlo z malého prádelníku u dveří.

Eleanor Melroseová se řítila vzhůru po nízkých schodech z kuchyně na příjezdovou cestu. Kdyby šla pomaleji, patrně by se zapotácela, zastavila a zoufale usedla na zídku lemující schodiště. Cítila se špatně, a to způsobem, který se

Ukázka elektronické knihy

raději neodvažovala pokoušet jídlem a který ještě zhoršila cigaretou. Vyzvracela se, vyčistila si zuby, ale odporná chuť v ústech přetrvávala. Zuby si čistila i před zvracením, neboť nikdy nedokázala zcela potlačit optimistický aspekt své letory. Od počátku září byla rána již chladnější a ve vzduchu byl cítit podzim, ale nic z toho nemělo vliv na Eleanor, jež se pod nánosem pudru na čele silně potila. Při každém kroku se opřela dlaněmi o kolena, aby si pomohla v pohybu vpřed, a pohled skrze velké černé brýle upírala na bílé plátěnky na bledých nohou, na temně růžové kalhoty ze surového hedvábí, jež se jí lepily k nohám jako pálivé papričky.

Představovala si vodku nalévanou na led, kostky, jak se otáčejí a rozpadají ve sklenici, zvuk praskajícího ledu připomínající křupání páteře pod rukama sebejistého chiropraktika. Všechny ty lepivé, zvláštní kostky ledu plující pospolu ve sklenici, narážející do sebe, vrhající svůj mráz na stěny sklenice, studenou vodku krémově klouzající ústy.

Příjezdová cesta stoupala po levé straně schodiště prudce k plošině, kde pod pinií parkoval její tmavočervený buick. Na pozadí teras révy a olivových hájů působil se svými bílými plášti poněkud nepatřičně, ale pro Eleanor byl jako konzulát v cizím městě a ona k němu spěchala s naléhavostí okradeného turisty.

Na kapotu vozu se lepily kuličky průzračné pryskyřice. Kapka pryskyřice s jehličím se roztékala i po dolním okraji čelního skla. Pokusila se ji odstranit, ale jen ji rozmazala, a navíc si ulepila prsty. Moc si chtěla sednout do vozu, ale místo toho dál bojovala s pryskyřicí, až z toho měla černé nehty. Buick si tolik oblíbila z toho prostého důvodu, že s ním David nikdy nejezdil, dokonce v něm ani nikdy neseděl. Dům i pozemek patřily jí, to ona platila všechno služebnictvo a pití, ale jejím skutečným majetkem byl pouze tento vůz.

Když Davida před dvanácti lety potkala, učaroval jí jeho vzhled. Výraz, jejž si nárokují muži přehlížející z chladného anglického obývacího pokoje své pozemky, během pěti

století pevně zakořenil a v Davidově tváři došel dokonalosti. Eleanor nikdy nedokázala pochopit, proč si Angličané myslí, že je známkou nějaké výjimečnosti věnovat se dlouhodobě nicnedělání a setrvávat na stejném místě, David ji však nenechal na pochybách, že tak to prostě je. Byl též potomkem Karla II., přes prostitutku. „Být tebou, tak se o tomhle moc nešířím," žertovala, když jí to poprvé prozradil. On se ale neusmál, nýbrž jí nastavil svůj profil, a to způsobem, který časem začala nesnášet: vystrčil spodní ret a nasadil výraz, jenž jako by naznačoval, že projevuje obrovskou toleranci, když jí neodsekne něco naprosto zdrcujícího.

Bývaly časy, kdy obdivovala, jak se stal David lékařem. Když o svém záměru řekl otci, generál Melrose mu okamžitě zastavil rentu a peníze raději věnoval na vzdělávání rolníků. Zaměstnáním gentlemana je lidi a zvířata střílet, ošetřovat jejich zranění je záležitost středostavovských felčarů. Generálu Melroseovi nedělalo pražádné problémy chovat se k synovi odtažitě. Poprvé o něj projevil zájem, když David opustil Eton, a tehdy se ho zeptal, co by chtěl v životě dělat. „Obávám se, že nevím," vysoukal ze sebe David, protože se neodvažoval přiznat, že by chtěl skládat hudbu. Generálově pozornosti neuniklo, že jeho syn často zahálí u piana, a správně usoudil, že kariéra v armádě by takovým zženštilým choutkám učinila přítrž. „Asi bys měl vstoupit do armády," nadhodil a v rozpačitém projevu sounáležitosti nabídl synovi doutník.

Přesto přišel Eleanor David tak odlišný od bandy druhořadých anglických snobů a vzdálených bratranců, kteří se jen poflakovali a čekali na nějakou mimořádnou událost nebo třeba jenom na víkend, plni vzpomínek, které vlastně ani nepatřily jim, vzpomínek na to, jak žili jejich předkové, kteří tak ovšem ve skutečnosti vůbec nežili. Když potkala Davida, měla pocit, že je to první člověk, který jí skutečně rozumí. Teď byl ten poslední, u něhož by nějaké pochopení hledala. Tu změnu šlo těžko vysvětlit a ona se snažila

vzdorovat pomyšlení, že jen čekal na její peníze, aby jimi mohl financovat své představy o tom, jak si zaslouží žít. Možná to bylo naopak a on ztratil na ceně právě kvůli jejím penězům. Lékařskou praxi ukončil krátce po sňatku. Na počátku mluvil o tom, že by část jejích peněz použili na vybudování domova pro alkoholiky. To se jim v jistém smyslu podařilo.

Eleanor znovu přepadla myšlenka, že by mohla Davida potkat. Odtrhla se od pryskyřice na čelním skle, nasoukala se do vozu a jela těžkopádným buickem kolem schodiště po prašné příjezdové cestě a zastavila teprve v půli kopce. Jela k Victoru Eisenovi, aby mohla zavčas vyrazit s Anne na letiště, ale nejdříve se potřebovala dát dohromady. Ve vycpávce pod sedadlem řidiče měla půl lahve koňaku Bisquit, v kabelce pak žluté pilulky na bdělost a bílé proti strachu a panice, které bdělost způsobovala. Čekala ji dlouhá cesta, a tak si žluté pilulky vzala čtyři místo dvou, jenže pak se jí zmocnila obava, že z dvojnásobné dávky by mohla být nervózní, proto do sebe hodila ještě dvě bílé a zapila je zhruba polovinou obsahu lahve. Zprvu ji zachvátil silný třas a pak, ještě než se jí alkohol dostal do krve, pocítila jeho prudký stisk, jenž ji naplnil vděčností a teplem.

Zabořila se do sedadla, na němž dosud seděla jen na krajíčku, a poprvé toho dne se poznala v zrcátku. Zaplula do svého těla, asi jako se náměsíčný uvelebí zpátky v posteli po nebezpečné výpravě. Přes dokonale těsnící okna v tichosti sledovala, jak z révového porostu vylétávají černobílé straky a jak se jehličí borovic ostře rýsuje proti jasné obloze, jež byla po dvou dnech silného větru jako vymetená. Znovu nastartovala, rozjela se a nepřítomně točila volantem po strmých a úzkých silničkách.

Davida Melrose přestalo topení mravenců bavit, tak kropení zahrady nechal. Jakmile se nesoustředil na nějakou zábavu, naplňovalo ho to zoufalstvím. Vždycky tu bude další mraveniště, další terasa plná mravenišť. Mravencům přezdíval „tetičky“, což živilo jeho vražedné úsilí, neboť si

vždycky vzpomněl na sedm povýšených sester své matky, namyšlených a sobeckých žen, jimž se jako dítě pokoušel ukázat svůj talent ve hře na piano.

Upustil hadici na štěrkovou cestu a přemýšlel, jak zbytečnou se pro něj Eleanor stala. Příliš dlouho už ji svírá úzkost. Bylo to jako snažit se pacientovi nahmatat zvětšená játra, když už sám ví, že to bolí. Uvolnit se dokázala jen málokdy.

Hlavou mu bleskla vzpomínka na jeden večer před dvanácti lety, když ji pozval k sobě do bytu na večeři. Jak důvěřivá tehdy byla! Už spolu spali, ale ona se k němu neustále chovala plaše. Měla na sobě celkem neforemné šaty s velkými černými puntíky. Bylo jí tehdy osmadvacet, ale prostý střih zplihlých blond vlasů ji dělal mladší. Svou zmateností a zasněností mu přišla svým způsobem hezká, ale co ho opravdu vzrušovalo, byla tichá podrážděnost ženy, jež se chce vrhnout do něčeho významného, ale nedokáže přijít na to, co by to mělo být.

Připravil tehdy jídlo podle marockého receptu, holuba nadívaného mandlemi. Servíroval ho na lůžku z šafránové rýže, ale sotva jí talíř podal, hned ho zase odtáhl. „Uděláš pro mě něco?“ zeptal se.

„Samozřejmě, co by to mělo být?“

Talíř položil na podlahu za její židli a pokračoval: „Mohla bys to sníst bez příboru i bez pomoci rukou? Prostě to sníst jen tak z talíře?“

„Chceš říct jako pes?“

„Jako dívka, co si hraje na psa.“

„Ale proč?“

„Protože chci.“

Užíval si podstupované riziko. Mohla říct ne a odejít. Pokud zůstane a udělá, co po ní chce, bude jeho. Zvláštní bylo, že ani jednoho z nich nenapadlo se zasmát.

Podvolit se, dokonce i takhle absurdně, představovalo pro Eleanor skutečné pokušení. Obětovat věci, kterým stejně nevěří – zásady stolování, důstojnost, hrdost –,

pro něco, v co věřit chce: v obětování se. Prázdnota toho gesta, skutečnost, že to nikomu neprospěje, tomu tehdy dodávala jakousi ryzost. Poklekla na ošoupaný peršan a dlaněmi se opřela po stranách talíře. Jak se sklonila a zuby ukousla kus holuba, vystrčila lokty. Cítila napětí až v kříži.

Zvedla se do kleku, dlaně položila na kolena a v tichosti žvýkala. Holub chutnal zvláštně. Nepatrně zvedla oči a spatřila Davidovy boty, jednu natočenou špičkou k ní na koberci, druhou pohupující se ve vzduchu blízko jejího obličeje. Výš než k jeho překříženým nohám se nepodívala, znovu se sklonila a tentokrát se zakousla energičtěji, zabořila ústa do hromádky rýže, aby rty ulovila mandli, a pak zatřásla hlavou, jak se pokoušela uvolnit maso od kosti. Když na něj konečně pohlédla, po jedné tváři jí stékala omáčka, k ústům a nosu se jí lepila žlutá rýže. Po obvyklé zmatenosti nebylo v její tváři ani památky.

David ji na několik okamžiků zbožňoval za to, že udělala, o co ji žádal. Natáhl nohu a okrajem boty jí přejel po tváři. Zcela ho pohlcovala důvěra, kterou mu dala najevo, jen neměl, co si s ní počít, protože tato důvěra už naplnila svůj účel, jímž bylo ukázat, že si na ní dokáže vynutit podvolení.

Nazítří vyprávěl vše Nicholasi Prattovi. Byl to jeden z těch dní, kdy požádal sekretářku, ať všem řekne, že je zaneprázdněný, a zatím seděl ve svém klubu, mimo dosah dětí trpících horečkou a žen předstírajících, že jejich kocovina je migréna. Rád popíjel pod zlato-modrým stropem dopolední místnosti zčeřené přítomností významných mužů. Nudní, zhýralí a obskurní členové klubu se cítili nadnášeni touto atmosférou moci, stejně jako se malé bárky pohupují nahoru a dolů u svého mola, když ze společného přístavu vypluje velká jachta.

„Proč jsi ji to donutil udělat?“ ptal se Nicholas a v jeho hlase se mísilo rošťáctví s odporem.

„Její konverzace je docela omezená, nepřijde ti?“ nadhodil David.

Nicholas neodpovídal. Měl pocit, že je tlačen k nějakému spiknutí, stejně jako byla Eleanor nucena k jídlu.

„A ze země konverzovala lépe?“ zeptal se nakonec.

„Nejsem kouzelník,“ odpověděl David. „Zábavnější jsem ji udělat nedokázal, ale aspoň byla zticha. Obával jsem se dalšího rozhovoru o strastech bohatých. Vím toho o bohatých lidech asi tak málo jako ona o čemkoli jiném.“

Nicholas se zasmál a David se zazubil. Ať už si o Davidově mrhání talentem člověk myslí cokoli, napadlo Nicholase, usmívat se mu nešlo nikdy.

David šel po pravé straně dvojitého schodiště vedoucího ze zahrady na terasu. I v šedesáti měl vlasy stále husté a trochu neposedné. V obličeji byl pozoruhodně pohledný. Jedinou chybou byla dokonalost; jako by to byl modrotisk tváře působící opuštěným dojmem, jako by žádná stopa toho, jak její majitel žil, nemohla jakkoli narušit dokonalost jejích linií. Lidé, kteří Davida znali dobře, v ní hledali známky rozkladu, ale jeho maska byla každým rokem vznešenější. Oči mu nepozorovaně těkaly za tmavými brýlemi, jakkoli ztuhle držel hlavu, a hledaly v ostatních jejich slabé stránky. Coby lékaře jej nejvíce opájely vlastní schopnosti diagnózy, a jakmile je projevil, ztrácel o své pacienty zájem, tedy pokud jej nezaujalo něco v jejich strádání. Bez brýlí měl v očích nezúčastněný výraz, dokud v druhém nezpozoroval nějaké zranitelné místo. To se pak jeho pohled zatvrdil, jako když člověk zatne sval.

Nahoře na schodech se zastavil. Doutník mu vyhasl a on ho odhodil přes zídku do révy. Břečťan porůstající jižní stěnu domu proti němu se už barvil do ruda. Tu barvu obdivoval. Představovala pro něj odpor vůči rozkladu, jako když člověk plivne do tváře svému mučiteli. Zahlédl Eleanor, jak chvatně odjíždí ve svém voze. Taky mu neušlo, že se Yvette pokouší nepozorovaně vklouznout do domu. Kdo jim to může mít za zlé?

Uvědomoval si, že jeho krutost vůči Eleanor bude účinná jen tehdy, bude-li ji střídat s projevy starosti

Ukázka elektronické knihy

a propracovanými omluvami za svou destruktivní povahu, ale tyto variace dávno opustil, neboť jeho zklamání z ní neznalo mezí. Věděl, že ten uzel nesrozumitelnosti, který si nesl hluboko v sobě, mu pomoci rozmotat nedokáže. Namísto toho cítil, jak se tento uzel utahuje, jako předzvěst udušení provázející coby stín každý jeho nádech.

Bylo to absurdní, ale celé léto jej pronásledovala vzpomínka na němého mrzáka, jehož zahlédl na athénském letišti. Muž se pokoušel prodávat malé sáčky pistácií, a to tak, že tištěné nabídky házel do klína čekajícím cestujícím, hrnul se vpřed, dupal nohama, které nedokázal pořádně ovládat, hlavou koulel ze strany na stranu, oči obracel v sloup. Pokaždé když David pohlédl na mužova v tichosti se kroutící ústa, připomínající rybu lapající po dechu na břehu řeky, zmocnila se ho závrať.

Naslouchal šustění svých žlutých pantoflí na cestě od posledního schodu ke dveřím z terasy do obývacího pokoje. Yvette dosud neroztáhla závěsy, takže mu ušetřila práci a nemusel je znovu zatahovat. Měl rád, když místnost působila ponuře a hodnotně. Na pozadí protilehlé stěny se lesklo tmavě červené, bohatě zlacené křeslo, jež Eleanořina americká babička vymámila na staré benátské rodině během jedné ze svých nákupních cest po Evropě. Zamlouval se mu skandál spojený s jeho pořízením, a jelikož věděl, že křeslo by mělo být pečlivě uchováváno v muzeu, dával si záležet, aby v něm sedával co nejčastěji. Někdy, když byl sám, usedl do dóžecího křesla, jak se mu přezdívalo, předklonil se, pravou rukou sevřel umně vyřezávanou područku a zaujal pózu, již si pamatoval z *Ilustrovaných dějin Anglie,* které dostal za odměnu ve škole. Obraz zachycoval skvostný hněv Jindřicha V. nad opovážlivostí krále Francie, jenž mu poslal darem tenisové míčky.

David byl obklopen kořistí Eleanořiny americké rodiny z matčiny strany. Stěny zaplňovaly obrazy od Guardiho a Tiepola, Piazetty a Novelliho, dlouhou místnost

Ukázka elektronické knihy